

2 جون 2019

داکتر سید عبدالله کاظم

معرفی مختصر کتاب "زندگی سیاسی شهید محمد داؤد از آغاز تا انجام" (در سه جلد)

خدای بزرگ را شکر گزارم که مرا توان بخشید تا اینکار دشوار و اما مهم تاریخ معاصر کشور را به پایان رسانم و پس از چاپ خدمت علاقمندان تاریخ، بخصوص نسل جوان تقدیم دارم تا از عمق حقایق یک دوره مهم تاریخ خویش که متأسفانه بعضاً با سطحی نگری مورد بررسی قرار گرفته است، آگاهی یابند.

نویسنده با افتخار این کتاب خود را اهداء کرده است:

به روان پاک

همه شهدای گلگون کفن افغانستان، از جمله آهائیکه در گلونه باران ارگ ریاست جمهوری در صبحگاه 8 ثور 1357 بوسیله کودتا چیان ظالم و خونخوار جام شهادت نوشیدند، خصوصاً

د پانو شمیره: له 1 تر 7

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلېکنې د لېکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خیر و لولئ

- شهید محمد داؤد اولین رئیس جمهور کشور - ابر مردی مسلمان و وطندوست که:
- 47 سال عمر خود را با دیانت و صداقت در راه خدمت به وطن و مردم خود گذشتاند،
  - چهره افغانستان را از یک کشور قرون وسطائی به یک دنیای نوین تغییر داد،
  - نهضت زنان را در دوره دوم به ثمر رسانید،
  - دستش به فساد و سوء استفاده هرگز دراز نشد،
  - در راه ترقی و اعتلای کشور تا پای مرگ تلاش کرد،
  - در حفظ ناموس وطن و مردم همچو دژ استوار ایستاد،
  - جان داد و اما به دشمن تسلیم نشد،
  - افتخارش خدمتگذاری به وطن و مردمش بود.
- روح این بزرگمرد و قهرمان واقعی وطن شاد و یادش گرامی باد!!

این کتاب که در سه جلد و جمعاً 1322 صفحه اخیراً بوسیله یکی از مطابع مشهور وطن - "مطبعه عازم" در کابل به چاپ رسیده و آماده توزیع میباشد، در نوع خود اولین اثری خواهد بود که در این موضوع با همین وسعت و عمق به رشته تحریر درآمده است. جلد اول در 444 صفحه به بررسی قدمه های اول کاری شهید محمد داؤد به حیث یک افسر نظامی پرقدرت و فعال و سپس به دوره ده ساله صدارت او و همچنان دوره عزلت پس از استعفی از مقام صدارت اختصاص دارد که جمعاً 42 سال را دربر میگیرد و مشتمل بر هفت بخش است. جلد دوم در 592 صفحه شامل بررسی های همه جانبه دوره جمهوری پس از کودتای 26 سرطان و سقوط سلطنت میباشد که از بخش هشتم تا بخش یازدهم ادامه دارد و اما جلد سوم در 286 صفحه به سقوط جمهوریت و کودتای منحوس ثور 1357 و جوانب مختلف آن اختصاص یافته که تحت عنوان "فرجام خونین" از بخش دوازدهم تا بخش هفدهم را دربر میگیرد. علاوه بر این بخش ها به فصل های متعدد و هر فصل نیز به اجزاء و عناوین فرعی تقسیم گردیده که فهرست مکمل آن در آغاز هر جلد گنجانیده شده است. در پایان جلد دوم چند ضمیمه و در ختم جلد سوم فهرست آثار دیگر نویسنده کتاب افزود گردیده است.

نویسنده بارها علناً گفته است که به شخصیت های صادق و خادم مردم و وطن و کسانی که عمر خود را وقف انکشاف و تعالی کشور کرده و از خود کارنامه های مهم و روشن به میراث گذاشته اند، احترام بسیار دارد و شرح خدمات شانرا بر خود واجب میدانند. از جمله بزرگ مردان تاریخ ساز که عمری را در خدمت وطن و مردم گذشتانده، یکی هم شهید محمد داؤد است که دست آورد زحمات او در مدت 47 سال زندگی سیاسی اش بدون شک یک بخش بسیار مهم و ارزنده تاریخ نیم قرن افغانستان میباشد.

دلیل نوشتن این کتاب با همه شرح و بسط آن به هیچ وجه مبتنی بر علایق شخصی نیست، بلکه تلاشی است برای بررسی حقایق تاریخی و بیرون کشیدن آن از شایعات و تحریف ها تا نسل های فردای کشور در مقایسه با آثار دیگر بتوانند در مورد واقیعت رویدادها قضاوت سالم نمایند. اینجانب نخواستیم

است که موضوعات مهم تاریخی را بطور شعار گونه در چند فقره و چند سطر خلاصه کرده و به روی آن حکم صادر نماید، بلکه کوشیده تا مسائل مربوطه را بر مبنای اسناد و مدارک، شهود و قراین به تحلیل و بررسی بطور مشروح و همه جانبه بیان کند و قضاوت را بدست خوانندگان بگذارد.

بدیهی است که محمد داؤد مثل دیگر بزرگان مخالفان زیاد داشته و دارد، اعم از جناح های راست افراطی خاصتاً در بین تنظیم های جهادی و نیز در بین جناح های چپ افراطی از جمله خلق و پرچم و در عین زمان کسانی که به نحوی در رژیم شاهی صاحب مقام و منزلت بودند و بعداً امتیازات را از دست دادند و هم کسانی که با اشکال و دلایل احساسی و شخصی موقف مخالف را بخود گرفته اند. این عده اشخاص میکوشند محمد داؤد را بیشتر به دلیل دیکتاتور بودن، خود خواهی، سر زوری و یا عطش او به مقام و قدرت بکوبند و او را با معمر قذافی یا صدام حسین همطراز نشان دهند، در حالیکه این تشابه نادرست است و محمد داؤد هیچگاه برای منافع شخصی خود از مقام استفاده نکرده و در اعمال قدرت به مثل آنها توسل نجسته است.

در این اثر کوشیده شده است از کسانی نقل قول صورت گیرد که خود در جریان قضایا بوده و یا از نزدیک با جریانات و رویداد ها آشنائی داشته اند. از نظریات آنها نکاتی برگزیده شده که بدرد کار در این کتاب میخورده و این نکات به حیث متمم و مؤید نظر نویسنده طی بخش ها و فصول متعدد کتاب انعکاس یافته است.

نویسنده به هیچ وجه ادعا ندارد که این اثر جامع و کامل است، بلکه کم و کاستی هایی در آن وجود خواهد داشت که امید است صاحب نظران وارد در قضایا با ارائه نظریات مستند و مستدل خود کوتاهی این اثر را بر شمارند.

باید خاطر نشان کرد که هر سه جلد کتاب هفته قبل در یک هزار نسخه از طبع خارج شده و روی چگونگی توزیع آن هنوز تصمیم گرفته نشده است. در نظر است که یک تعداد نسخ آن برای کتابخانه ها و مراکز فرهنگی و پوهنتون های کشور بطور رسمی و رایگان ارسال گردند و متباقی در یک یا دو کتابفروشی در کابل برای علاقمندان در بدل قیمت عرضه شوند. از آنجائیکه مصارف پستی ارسال آنها در اروپا و امریکا بسیار گزاف است، در یک فرصت مساعد کوشش میشود تا تعداد کم آنرا نویسنده به دسترس علاقمندان در خارج کشور قرار دهد، البته در بدل قیمت به اضافه مصارف پستی؛ در غیر آن علاقمندان میتوانند کتاب را از کتابفروشی مربوطه در کابل خریداری و بوسیله دوستان خود آنرا بدست آورند.

با این معرفی مختصر کتاب، بر خود لازم میدانم از همسر عزیزم راضیه کاظم قلباً ابراز امتنان کنم که نه تنها در اهتمام این اثر، بلکه در طول زندگی مشترک همیشه حامی، ممد و مشوق کارهای فرهنگی ام بوده و در این راه از هیچ نوع همکاری و مساعدت دریغ نکرده است. همچنان از دوستان عزیز که در فراهم آوری زمینه های چاپ این کتاب کمک کرده و زحمت کشیده و امور آنرا واریسی نموده و اما نخواستند از ایشان در اینجا نام ببرم قلباً سپاسگذارم و نیز از مطبوعه عازم بخصوص محترم داکتر اجمل عازم رئیس آن و محترم داکتر اکمل عازم ویراستار کتاب که با دقت لازم پروف اخیر را بررسی نموده اند و سائر همکاران ایشان صمیمانه تشکر می نمایم. از وبسایت وزین افغان جرمن آنلاین که مقالات مرا در این مدت یازده سال با جبین گشاده و قدردانی به نشر رسانیده است، بدینوسیله ابراز امتنان و سپاس میدارم. (داکتر سید عبدالله کاظم)

اینک جهت آگاهی از محتوا و متن کتاب که چه مباحثی شامل هریک از سه جلد میباشند، توجه را به فهرست کلی هریک آن جلب میدارم که البته از ذکر جزئیات هر فصل در اینجا صرف نظر میگردد:

مندرجات جلد اول: قدمه های اول - دوره صدارت - دوره عزالت

بخش اول

محمد داؤد کی بود؟

بخش دوم

محمد داؤد در قدمه های نخست به حیث یک مرد با صلابت نظامی (در ولایت مشرقی؛ در نایب الحکومگی قندهار؛ در قوماندانی قول اردوی مرکز؛ در وزارت حربیه)

بخش سوم

نگاهی مختصر به رویدادهای عمده در دوره صدارت شاه محمود خان و چگونگی رسیدن محمد داؤد به صدارت

بخش چهارم

صدارت محمد داؤد - نگاهی به تحولات مهم آن دوره

فصل اول:

ترکیب کابینه و همکاران اداری محمد داؤد

فصل دوم:

محمد داؤد و مسئله "پشتونستان" - برهم خوردن روابط با پاکستان

فصل سوم:

آیا مشکلات با پاکستان و یا اغماض امریکا موجب شد تا افغانستان در دام شوروی بیفتد؟ (لیون پولادا به این سؤال جواب میگوید: متن مقاله "افغانستان و ایالات متحده - سالهای دشوار")

فصل چهارم:

آغاز روابط نزدیک و همه جانبه با اتحاد شوروی

فصل پنجم:

محمد داؤد و تحولات عمیق در ساختمان اردوی افغانستان

فصل ششم:

محمد داؤد - یکی از بنیان گذاران "جنبش عدم انسلاک"

فصل هفتم:

محمد داؤد و انکشاف اقتصادی کشور - پلانهای پنجساله

فصل هشتم:

همه‌مهمه زندانی شدن عبدالملک عبدالرحیمزی و انگیزه های آن

فصل نهم:

نهضت زنان (روی لچی)

فصل دهم:

انکشاف معارف در دهه صدارت محمد داؤد

بخش پنجم

چرا محمد داؤد از صدارت استعفی کرد؟ نامه های محمد داؤد به پادشاه کشور

د پانو شمیره: له 4 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکي په خیر و لولئ

بخش ششم

چگونه محمد داؤد را بیک مخالف سرسخت نظام تبدیل کردند؟
(اگر راه به رویش بسته نمی شد، چه تحولی پدید می آمد؟)

بخش هفتم

محمد داؤد - در دوره عزلت
(نارسانای ها در دهه دموکراسی ؛ مشکل اساسی در کجا بود؟)

مندرجات جلد دوم: نظام جمهوری

بخش هشتم

کودتای 26 سرطان 1352، سقوط سلطنت و اعلام نظام جمهوری

فصل اول:

آمادگی ها برای کودتا

فصل دوم:

چگونه کودتا به پیش رفت و موفق گردید؟

فصل سوم:

سفر پرماجرای اعلیحضرت به لندن

فصل چهارم:

اعلام جمهوریت و رویداد های مهم پس از آن

فصل پنجم:

چگونگی آگاهی اعلیحضرت از کودتا و ارسال استعفی نامه

فصل ششم:

نگرانی مردم از حضور چپی ها در کودتا و کابینه

فصل هفتم:

نظام جمهوری و خط مشی عمومی

فصل هشتم:

مسئله مشروعیت نظام، دموکراسی و دیکتاتوری

بخش نهم

رویداد های عمده دولت جمهوری در امور داخلی

فصل اول:

توطئه های علیه نظام

فصل دوم:

تصفیه جناح چپ

فصل سوم:

لزوم تشکیل یک حزب بر مبنای "ایدئولوژی ملی"

فصل چهارم:

کودتای ناکام در شب دوم جشن جمهوری در سال 1354

فصل پنجم:

د پانو شمیره: له 5 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو لو مخکي په خیر و لولئ

تسويد و تصويب قانون اساسی جديد در لويه جرگه 1355 ، انتخاب محمد داؤد به حيث اولين رئيس جمهور کشور
فصل هفتم:

تشکیل رسمی "حزب انقلاب ملی"

فصل هشتم:

منازعه قدرت در داخل نظام و برکناری داکتر شرق

فصل نهم:

تحولات اقتصادی در تطبیق پلان پنج ساله چهارم و طرح پلان هفت ساله

فصل دهم:

تحولات اجتماعی و فرهنگی

بخش دهم

تحولات عمده در روابط خارجی دولت جمهوری

فصل اول:

نگاهی به پایه های اساسی سیاست خارجی محمد داؤد

فصل دوم:

روابط با ایران

فصل سوم:

روابط با پاکستان

فصل چهارم:

روابط با ایالات متحده امریکا

فصل پنجم:

نظام جمهوری و ادامه پیروی از جنبش عدم انسلاک

فصل ششم:

روابط با شوروی - "از دوستی تا دشمنی"

ضمایم جلد دوم

ضمیمه اول : اعترافات متهمان به کودتای مسمی به "میوندوال"

ضمیمه دوم : متن بیانیه محمد داؤد به مناسبت افتتاح لویه جرگه 1355

ضمیمه سوم : متن مکمل قانون اساسی دولت جمهوری افغانستان

ضمیمه چهارم : متن مکمل اساسنامه حزب انقلاب ملی

ضمیمه پنجم: کاپی بانکنوت های دوره جمهوری

ضمیمه ششم: بیرق و نشان دولت جمهوری افغانستان

مندرجات جلد سوم: "فرجام خونین"

بخش یازدهم

فرجام خونین - کودتای ثور

فصل اول:

چرخش بزرگ و عواقب آن

فصل دوم:

تشدید فعالیتها برای ایجاد وحدت حزب بین خلق و پرچم

فصل سوم:

د پانو شمیره: له 6 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنیزې بنې پازوالې د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ

قتل خیبر و آغاز ماجرا
فصل چهارم:
مقدمات کودتای ثور 1357
فصل پنجم:
اقدامات دولت و بازداشت ها
فصل ششم:
روز هفتم ثور - راه اندازی کودتا
فصل هفتم:
رویدادهای مهم روز هفت ثور در داخل ارگ
فصل هشتم:
ننگ تاریخ : تباهی یک خانواده!
فصل نهم:
چگونگی پیدا شدن رمیم شهداء پس از سی سال و خاکسپاری مجدد آنها

بخش دوازدهم نگاهی بر علل سقوط نظام جمهوری

فصل اول:
چرا نیروهای دفاع از نظام ناکام شدند؟
فصل دوم:
اعلام پیروزی کودتا و نخستین اقدامات کودتاچیان
فصل سوم:
دست های پشت پرده در راه اندازی و موفقیت کودتا

بخش سیزدهم کودتای ثور سر آغاز یک مصیبت بزرگ

بخش چهاردهم
پس منظر رژیم خلقی - پرچمی طی 14 سال

بخش پانزدهم
شخصیت محمد داوود از نظر موافقان و مخالفان

پایان

د پانو شمیره: له 7 تر 7

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزی بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکي په خیر و لولئ